

Qui són els veritablement feliços, segons Jesús de Natzaret (Mt 4,25)

(meditació extreta del llibre de Georges Chevrot : “ Les beneurances”)

Provinc d'un petit país maltractat, del qual avui sabrem si, tal com està escrit, ja s'està aixecant un rei que dirà prou a l'enemic, el conquerirà i el sotmetrà a la llei de Déu molt més exitosament que en l'antic regnat de Salomó! I avui, que ens parlarà des de dalt de la muntanya, potser ens exposarà el seu pla definitiu i victoriós, i s'esborraran les fronteres davant els nostres ulls, horitzó enllà!

És cert que el pròleg que acompanya aquesta diada ens ha sorprès, a mi molt! “Penediu-vos!”, “Convertiu-vos i creieu en la bona nova!” ens ha dit sovint! però seguidament ens ha reafirmat, una vegada i una altra, en la nostra esperança: “el Regne de Déu és a prop”! I això no obstant, reconec que no m'agrada aquell “penediu-vos!”, a mi, fidel seguidor de la Llei de Moisès!

Si miro l'esplanada, defalleix la meua fe en Jesús; és cert! Voltat de nafrats, famolencs, leprosos desvalguts, artesans i pastors, molts curiosos, i algun fariseu, com jo, que encara no s'ha fet enrere del tot a l'espera del que avui ens pugui plantejar! L'ambient no promet una gran revolució, difícilment tremoli l'enemic contemplant la nostra ensenya, aquí ningú esmola l'espasa, més aviat semblem pobres disposats a formar una columna pacífica, en moviment, nòmades miserables sobre la terra, que esperen el senzill crit “Aneu!” per posar-se en marxa, sense bastó, ni sarró, “ni coixí on reposar el cap!” El panorama, de moment, és aquest, alguns, pocs, nois i noies que gaudeixen de tot el vigor de la seva joventut, encapçalen el moviment, i estimulats per ells, l'escòria de la nostra societat, maleïts ignorants de la llei, sobtadament il·lusionats – cal dir-ho – al darrera !

Aquesta és, ni més ni menys, la vida dels primers dotze, i dels que els segueixen pels camins de la nostra terra!

Maleïts i ignorants de la llei ! això és bàsicament el que els meus ulls contemplen ! Un auditori bàsicament popular, tot i que s'ha format sol, Jesús no exclou a ningú, tot i que alguns ja s'han sentit exclosos! Jo no, tot i que m'allunyo del perfil d'aquesta majoria miserable! Majoria de la qual no puc evitar tenir-ne certa compassió, perquè són del meu poble maltractat, i em fereix el meu orgull patriòtic, veure-me'ls tant malmenats, com ovelles sense pastor, cansats i afeixugats, sense ningú que els pugui alleujar les seves dures vides, ni tampoc eixugar les llàgrimes!

A veure què ens diu avui, i si d'una vegada ens presenta el futur prometedor que anhelem!

Es fa difícil saber què busquen en Jesús, si fins ara no els ha donat res! Hom diria que si més no han descobert a algú qui sembla no voler aprofitar-se d'ells per servir-se'n, sinó més aviat al contrari. I això no deixa de ser sorprenent, en un moment en el que se senten tants farsants amb ànim de treure profit de la seva ignorància, proment regnes feliços després de subversions polítiques que ningú no dubte que només poden acabar fer més pesant el jou actual del nostre poble!

Però sincerament... aquest tal Jesús, no sembla l'home dels profetes!

“Benaaurats! “ ressona d'alt de la muntanya...

Ho he entès bé? Els acaba de dir benaurats! No com a promesa de futur, sinó com a veritat de present! Els acaba d'anomenar feliços, i no pel que han d'arribar a tenir, ni pel que ja tenen, que és poc, és molt poc, sinó més aviat pel que són: pobres, ignorants, pecadors!

Segons Jesús, la gran pregunta sobre la meua vida, aquella a la que només ell pot donar resposta, no és tant, respecte del que he de fer, sinó més aviat, del què he de ser!

“Benaaurats! “

Acaba d'anomenar benaurats, a aquells d'entre nosaltres que acceptem la seva dolça mirada, que no és altra – assegura – que la mirada de l'amor de Déu, que és Pare infinitament amorós! Feliços ja, aquí, avui, ara, als qui el busquin, com les germanes de Llätzer, - a qui més tard els ressuscitaria el germà - ; o com els leprosos que el criden des de les vores del camí! Feliços aquí i ara, amb una felicitat incompleta, però, això sí, encomanadissa, la que ha de contribuir a transformar la terra, com a conseqüència natural d'una conversió prèvia, que fa estimar als altres com a germans! Feliços aquí i ara, cert, però encara molt més, del tot, llavors, en el Cel.

Em crida a esdevenir membre d'aquesta selecta minoria: els meus maleïts de tot just fa una estona.

Jesús està demanant fortalesa a l'auditori, despreniment, serenitat, dignitat, caràcter, independència! Els està demanant que acceptin la pobresa, que no tinguin les llàgrimes caigudes per inútils, que siguin mansuets davant l'adversitat! Els està ensenyant com alliberar-se de tota avarícia i orgull, de la cobejança del plaer, requisits necessaris per aconseguir la integritat i energia necessàries per a ser pacificadors sobre la terra, fent d'ella un lloc millor per a viure! Res per a covards, res fàcil!

“ Benaaurats els compassius, els cors nets, els misericordiosos, els que tenen com a fita la felicitat dels altres, i els que seran perseguits seguint-la, quan ho faran en el meu nom!”

Increïble!

Avanço entre la multitud, la incredulitat inicial de la gentada es va transformant en mirades de complicitat dels uns als altres, i dels altres a Jesús. I de Jesús a mi, quan he arribat fins Ell. Jesús continua proclamant “*Benaurats!*” I jo no em sento interpel·lat pel seu crit: és cert: no sóc pobre, ni mansuet, ni tinc massa què em faci plorar, ni em preocupa en excés la justícia, i sóc misericordiós segons amb qui, i les meves intencions ocultes a vegades són inconfessables, i el meu pacifisme universal fàcilment és transformat en violència amb el meu germà de sang, i... és cert, no sóc feliç, no sóc d’aquells, a qui ara, escoltant a Jesús, els ha aparegut l’alegria en el rostre, una alegria que, amagada als meus ulls, mai els havia descobert, jo que sempre els havia cregut desgraciats.

I la meva alegria ? Segons Jesús, no serà sincera fins que no em converteixi, i revisi la meva vida, amb sinceritat, davant de Déu: això ensenya Jesús als qui l’escolten des que va abandonar Natzaret.

“Benaurats els pobres, perquè vostre és el regne de Déu!”

I a continuació Jesús em mira, i diu “ Ai dels rics! que ja heu tingut el vostre consoll!”. Aquest sóc jo, que “ara em sento humiliat, havent-me tantes vegades enaltit” contràriament al que veig que passa al meu voltant; aquest sóc jo, que certament havia posat la meva esperança en els meus recursos. Jesús plora la indigència, i no la vol per la humanitat, ni tampoc condemna que jo tingui més que un altre, no m’he enriquit pas injustament, sinó de l’exercici noble de la llibertat humana que em va convertir en un emprenedor que ha vessat sang i llàgrimes del treball i de l’esforç, però sí que em reprèn que hagi fet dels meus béns, objecte de la meva seguretat, i que els hagi enterrats en lloc segur i secret, equivocadament convençut que m’assegurarien el futur des de les tenebres de la terra – ridículs càlculs humans, fruit de la sempre manifestament millorable raó humana! - enganyós paradís en el que somnio cada nit, incapaç de cercar l’esperança en la claror del Cel! I ara sé, que ni que doni tot el que tinc, la meva generositat no superarà mai a la d’aquell que sense haver-ho triat, l’accepta de grat, perquè coneixent la pobresa del Senyor, ha arribat a estimar la seva!

III. “Benaurats els mansuets, ells posseiran la terra!”

Benaurats aquells de nosaltres el cor dels quals no es torba – explica el Senyor -, de tant que s’ha endurit, causa de la paciència, de l’amor, de tants batecs silenciats de les fràgils il·lusions dels nostres cors trencades injustament; cicatrius guarides amb el perdó, provocades per paraules que com espases havien esqueixat qualsevol justícia. Aquells de nosaltres que ho fan així, semblant febles, estan revestits de la fortalesa que s’expressa en el domini del propi ser, que els fa superiors als seus agressors; mansuetud que no exclou la indignació transformada en colera legítima quan no són l’orgull ni l’egoisme els que la provoquen, ni és el nostre interès, ni tampoc les nostres opinions personals. Si aquest en fos l’origen, aquesta ira no seria res més que la manifestació violenta de la nostra covardia i debilitat. Abans d’acabar amb aquest punt del seu

programa, Jesús va reiterar: - Si voleu conquistar la terra per a Déu, doncs, ja ho sabeu, proposeu l'evangeli amb mansuetud, fe, i amor!

IV. “Benaurets els que ploren, perquè seran consolats, i riuran”

I em va mirar amb dolcesa, per dir-me” Ai de vosaltres els que ara rieu!” En el fons, però, jo notava que ell coneixia la lenta transformació del meu cor, al ritme de les seves exigents, però incomparablement més dolces, paraules!

És cert que fins ara jo he rigut força, fidel a l'enemic del nostre poble, de qui sempre m'he rebel·lat en els auditoris propicis, i només de paraula, ja que la seva urpa mai m'ha afligit a mi, i m'ha permès sovint la disbaixa i la frivolitat, aquell fum que tant freturava aparentés joia vertadera davant els tristos, els oprimits, els que estan de dol! La vanitat de les rialles dels necis, escandalosos, mediocres que “buscant salvar la vida, la perden”, i pensant-se saber què és l'alegria, no l'han coneguda mai, ni la coneixeran fins que plorin, convertits, les seves faltes, com ho faig jo ara, mentre miro a Crist, amb la pau recuperada, perquè ja m'ha perdonat! Amb una alegria nova, cada vegada més semblant a la d'aquells petitons, trapelles, a qui Jesús ara s'ha acostat per acaronar.

Vaig tancar els ulls, mentre m'explicava com es barreja el dolor amb l'alegria, sense saber encara, que poc abans d'abraçar la creu parlaria als seus apòstols amb més intensitat que mai de l'alegria, de com calia que la mantinguessin en aquesta terra, abans que la posseïssin completa al Cel, “allà on mai ningú els la podria prendre”, després que haguessin après a sofrir amb constància, a enriquir-se personalment amb l'experiència del dolor, per així ser més compassius amb els altres que sofreixen.

En el fons, Ell és l'únic capaç de dir a una mare que acaba de perdre el seu fill, “No ploris dona” sense ofendre-la, perquè és l'únic capaç d'acompanyar el seu desig per ella amb una mirada que li assegurí que recuperar l'alegria val la pena, perquè ell ha derrotat la mort! Nosaltres, tots, ofenem quan pretenem consolar, perquè malgrat les nostres bones intencions, mentim, perquè ens falta fe, perquè no tenim autoritat per a demanar a ningú que freni les llàgrimes davant una pena tant gran, nosaltres que no comprenem res del misteri del dolor! Què hi farem! A nosaltres ens toca plorar amb els que ploren, i - examinem el nostre amor! – plorar amb llàgrimes que haurien de ser sinceres!

Jesús ens pot dir a qualsevol de nosaltres “ no ploris dona, no plorin home, no ploris nen, no ploris nena... “. Jesús ho fa. Jesús no menteix! Jesús consola de veritat.

V. “Benaventurats els qui tenen fam i sed de justícia, ells seran saciats”

Fam i sed de justícia, jo? jo que ja en tinc prou amb el deure complert, i em situo, calculador, a la ratlla del compliment de les prohibicions, i mai m'ha interessat moure'm d'allà, acomodats en el meu egoisme, fins avui, que he albirat el camp que tinc obert davant meu, perquè el recorri amb generositat, sabent que sempre hi haurà nous horitzons d'entrega, noves fites d'amor per assolir? Aquest ideal del Senyor sembla impossible, però que trist imaginar-ne un altre de menys exigent si no fos ell qui el

proposés. Sense ell que m'acompanyés pels camins de la virtut, només podria retrocedir, situant-me prudentment, altre vegada, allà on les obligacions i les prohibicions senyalen l'abisme, i retornaria a aquell home honorat que sense haver perjudicat mai a ningú, tampoc ha alleujat mai a ningú en la seva pena, aquell que dormia tranquil, però que es despertava infeliç. Tots els aquí presents, sentim despertar aquest desig aparentment impossible de santedat, per això estem aquí, exposant tota la nostra indignència moral, convençuts que algun dia ens serà satisfet el nostre desig, i serem semblants al Senyor, i participarem de les seves perfeccions!

VI. “Benaaurats els misericordiosos, perquè obtindran misericòrdia”

Aquí la contrapartida, depèn de la meua mesura. Així com jo perdoni els meus deutors, així em seran perdonades les meves culpes, explica Jesús. Perdonar jo, a un criminal? Sí, diu el Senyor, fins quan sembli no merèixer el perdó, ell no deixa de ser el teu germà que ha caigut, i aquesta és raó suficient! Jesús ens encoratja a voler reconduir una mà que voldria estrangular l'enemic, vers la suavitat d'una carícia capaç de rehabilitar el més pervers dels homes. Llavors, aquest, acceptarà resignat tot el pes de la justícia sobre ell, content de saber que la seva culpa ja no està escrita en el cor de la seva víctima. El més gran criminal - tot i pagant la culpa – mereix sempre una mirada misericordiosa d'una societat – de cadascun de nosaltres - que segur que no hem fet els deures per preservar-lo de la marginació! I aquesta mirada misericordiosa, ens fa més justos, ja que no és quelcom meritos, sinó quelcom d'estricta justícia, fonament de qualsevol sentència que hagués tingut en compte tots els arguments que una bona defensa podria esgrimir, cosa per altra banda impossible en aquesta terra! L'home immisericordiós, rigorós, és sempre injust; Jesús, essent infinitament misericordiós, és infinitament just. Només Ell és Just, i el seu perdó sí que és gratuït, i fruit del seu Amor!

Jo perdono, però no oblidó! Aleshores és que no has perdonat, diu el Senyor! No has perdonat, massa entretingut en el teu orgull, recreant-te incansable en la teva sensibilitat ferida, mentre esgotas, inconscient, els dies de la teva curta vida, inconsciència que et priva de reconèixer que et fa falta un Salvador, també a tu, que també has pecat!

El teu perdó no perdona, diu el Senyor, sempre és Déu qui perdona, perquè també Ell, Pare, ha sentit la ofensa d'un fill seu. El teu perdó no reconcilia el pecador amb Déu – això ja ho fa el Senyor – , però sí que estimula el bé allà on regnava el mal, i sobretot – no ho oblidis mai – suavitza el dolor de la teva ferida.

VII. “Benaaurats els nets de cor, perquè ells veuran a Déu”

Veure a Déu, gran privilegi aquest! veure a Déu! Qui són els nets de cor? Qui d'entre nosaltres? Què he de fer? què em falta? o potser, què em sobra? Jo vull veure a Déu! Què els passa als meus ulls que no el veuen? Què els encega? Què al meu cor que no el sent? Què l'insensibilitza? Perquè el busco només amb la raó, si aquesta, en el millor dels casos, només me'l deixarà retenir un instant, abans que m'hagi tornat a submergir

en el dubte ? No podria, des d'ara, agafar-me a la certesa que sento, a la confiança i admiració que està despertant en mi aquest Jesús qui em parla, i ser-li fidel per sempre?

No podria desitjar sempre la claror d'aquesta mirada que purifica la meva ànima com un metall pur, sense escòries, i em fa comprendre ? Em sento torbada la consciència, però ara ja no m'esforço per calmar-la, ni mentir-la o subornar-la, me la sento esvalotada, però ja no busco modelar-la, ni endolcir-la o adormir-la, ans me la sento despertar, i que batega, la sento orientar-me cap al bé, i em fa feliç! La sento alliberar-me de la tirania de les majories, i forjar en mi un caràcter íntegre, que a partir d'ara m'haurà de visualitzar, onsevulla, com a cristià, forjat de tal manera, que es farà evident el meu inconformisme social, a desgrat de molts, pels qui potser la meva prudència no haurà estat suficient, i "senzill com un colom", esdevindrà per a ells, presa fàcil!

Net de cor, veuré Déu!

VIII. "Benaurets el pacífics, perquè seran anomenats fills de Déu"

Jesús no deixa de sorprendre! Fill de Déu, era, fins ara, i segons els profetes, el títol honorífic reservat a jutges i reis, i tot i així, no deixava de ser una expressió simbòlica, que s'havia de realitzar plenament només en el messies esperat!

Pacífic, i no pas pusil·lànim! s'ha cuidat prou bé Jesús de fer-me saber! Ell no vol pusil·lànimes, vol pacífics que utilitzin l'espasa només per segar les cadenes de la sobirania del pecat, i retallar l'orgull i l'esperit de suficiència dels que sense Ell mai ens hauríem sabut fills de Déu! La Pau que Jesús vol per a nosaltres, diu, res té a veure amb aquella que s'obté del càlcul, de la contrapartida, que només seria una treva condicionada, no! La pau que els cristians han d'oferir, no és a canvi de la resignació intel·lectual, ni per fer deixadesa d'aquesta doctrina que avui, ara, ressona dalt de la muntanya; la pau que Jesús ens demana d'oferir, és la que emana de l'absència d'interès propi en la nostra conducta, i fa injustificada qualsevol enemistat; és la pau del que escolta, i no fa de les divergències legítimes en les opinions dels homes, excusa per deixar d'estimar; és la pau del que escolta sense jutjar, i cospa molt abans que l'uneix amb el discurs de l'altre, que no pas que el separa. És la pau del que és pacífic, i no entén perquè d'altres li fan la guerra per petites incomprendions, incomprendions que ell accepta de cor, perquè coneix prou bé la vanitat i la ximpleria de la que està revestida la seva pròpia naturalesa, que no és altra que la dels seus germans.

Em cal recordar, a partir d'ara, que la pau que avui m'ha estat donada, no té data de caducitat, no depèn – ja ho he dit – del termini de cap treva provisional. Però aquest do que posseeixo, només el conservaré, en la mesura amb la que desitgi fer-lo arribar allà on hi ha guerra, o allà on aquesta s'està preparant. Si sóc pacífic, si el meu caràcter està impregnat d'aquesta virtut, treballada a foc i espasa, seré anomenat fill de Déu, al Cel!... I a la terra, no em caldrà evitar la guerra, perquè al meu voltant s'esfondraran, un rere l'altre, els intents dels violents per fomentar-la. Seré jo qui, passejant suament per la

platja, removent l'arena amb els meus peus descalços, sacsejaré les fortificacions que, inconscients, hi hagin aixecat els enemics de Déu per separar els homes!

XI. "Benaaurats els que sofreixen persecució per la justícia, perquè seu és el regne dels cels, i quan sereu insultats per causa del meu nom, alegreu-vos, perquè gran serà la vostra recompensa al cel!"

Com a clàusula darrera, i de totes elles la més sorprenent, Jesús acaba d'anunciar quin és el preu final que els seus deixebles han d'estar disposats a pagar per la seva pobresa, la seva mansuetud, la seva misericòrdia, el seu esperit pacífic, la seva ambició per la justícia, la seva bonesa i paciència en el sofriment, la seva integritat i puresa de cor! Sense encara haver dit res de com hauria de morir, una ventada va aixecar unes boires, i a mi, em va semblar veure dibuixar-se una creu al Cel, com si el senyal dels cristians ja es comencés a perfilar. Les paraules de Jesús, i el cel d'aquell matí, no eren ja una descripció velada de la creu on els romans executaven els pitjors criminals? Qui sap si en aquell moment molts crucificats, arrengrats a les vores dels camins per escarni del nostre poble, van aixecar els ulls al cel, i abans d'aspirar, van poder reconèixer el senyal de la seva redempció, i es van reconciliar amb Déu ?

I això, per què?

Quin sentit té la proclamació de benaurats, a aquells qui, havent fet entrega completa de les seves vides pel servei dels seus germans, hagin de ser perseguits i odiats fins a la fi dels temps? És aquest el terrible destí del regne del cel que fins ara s'apropava, i que avui ja és aquí ?

Jesús recordava les paraules de l'ancià Simeó quan, petitó de pocs dies, el va agafar en braços i li va assegurar a la seva mare, Maria, que aquell nen, Ell, arribaria a ser signe de contradicció; aquell nen, davant del qual, no existiria la indiferència, i el rebuig del missatge del qual, seria una opció lliure: opció de convertir l'escàndol inicial que suscita en el cor dels homes, en acceptació plena i joiosa d'un bona nova mai somniada per la humanitat, o bé de resistir-s'hi, impenetrable l'esperit, al seu encant! ¿ És aquesta resistència a l'Evangelí, la que assegura el progrés al cristianisme, com el fred obligava als nostres avantpassats a sortir de la caverna per caçar, i així, no endormiscar-s'hi fins al seu esfondrament ? . Jesús ha vençut el món, i als seus deixebles els demana misericòrdia i pregària pels seus seguidors. I això és perquè Jesús no ha deixat d'estimar-los!

Jesús ens ha deixat, muntanya enllà. La sorpresa ha estat gran, la tasca a fer, ingent. Ha liquidat les meves expectatives, la meva fe inventada i les meves esperances infundades! Ha transmutat tots els meus valors, i s'han esfumat en la seva presència; ha fet pols els meus amors, ha enderrocat els pilars de la meva fortalesa! Ha malferit la

meva consciència i ha condemnat la meva vida! Ha ridiculitzat els meus arguments; ha canviat totes les meves respostes a totes les meves preguntes! Ha fet de mi un home nou!

Ell que ha vençut al món, m'envia a tot el món, campament de vencedors, a la cerca de més maleïts i ignorants de la llei : això eren per a mi fa només una estona, aquesta multitud de dones, de nens i dones, i nenes que ara retornen, alegres, trapelles, a les seves cases! M'envia a transmetre les seves paraules d'avui, o encara millor, a viure-les prop de la gent!

Senyor! que si he de ser perseguit sigui veritablement per ser cristià, i no pas per portar-ne el nom, i res més! Perquè llavors, equivocadament, em consideraria víctima de l'Evangeli, i acusaria injustament als meus germans d'anar en contra de la religió, quan seria jo, només jo, i no pas tu, el culpable de la meva perdició cara Déu, i cara els homes!

“Ecce Homo: Eus-aquí l'home!” va dir Pilat a la multitud, quan els el va entregar flagel·lat i desfigurat. Doncs sí! aquell era l'autèntic Home, i no pas la resta de cridaners, enfurismats per la presència misericordiosa de Jesús; aquells que , petits com pigmeus, van fer va arronsar al gran governador, entregant a la mort a qui sabia innocent i alliberant a qui al cap de pocs dies retornaria a ell en una nova revolta sanguinària, d'aquelles que li mereixien tant afectuoses reprimendes des de Roma; sers diminuts davant el qual es va haver de rentar les mans per expiar la seva culpa, pensant-se equivocadament, que aquest gest hipòcrita li permetria dormir tranquil! O com aquell altre patètic bufó, Herodes, que va donar deu minuts a Déu per provar la seva existència suplicant-li un trist joc de mans, i que va ser incapaç d'adonar-se de qui tenia al davant, simplement per no haver resistit una mirada dels seus ulls un sol segon, sense abans esclatar en ira en comprovar la seva impotència, la seva incapacitat per burlar-se de Déu, la seva indignitat per arrancar-li una paraula, o una resposta irada, una mirada que no fos només de compassió! Aquesta és la força que tenen els reis dèspotes de la terra quan es troben cara a cara amb Déu!

Viure les benaurances – Jesús ho sabia – hauria estat impossible a uns deixebles que no haguessin estat testimonis de la seva resurrecció poc temps més tard, i això encara despertava més admiració de Jesús pel seu auditori, que escoltava àvidament el seu missatge, sense saber res d'aquesta darrera prova que Jesús els tenia preparada. Certament, faria falta la certesa dels apòstols “ nosaltres ho hem vist amb els nostres ulls, l'hem tocat amb les nostres mans; hem begut i menjat amb ell després de la seva resurrecció d'entre els morts; no podem deixar de dir el que hem vist i escoltat!”

Ja ho deia Pascal : “Jesús estarà en agonia fins a la fi del món: no es podrà dormir durant tot aquest temps!”